

ZARZADZENIE Nr 48

Dyrektora Zespołu Szkół w Wiechlicach

z dnia 28.04.2016r.

w sprawie *Procedur postępowania wychowawczego pedagogicznych
i niepedagogicznych pracowników
Zespołu Szkół w Wiechlicach*

Na podstawie:

1. Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 1982 r. Nr 35 poz. 228 z p. zm. – tekst jednolity Dz. Z 2002 r. Nr 11 poz. 109 z) oraz przepisy wykonawcze w związku z ustawą.
2. Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 1982 r. Nr 35, poz. 230 z p. zm.).
3. Ustawy z dnia 24 kwietnia 1997r. przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz.198).
4. Ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu (Dz. U. z 1996 r. nr 10, poz. 55 z p. zm.).
5. Ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. Nr 30 poz. 179 z p. zm.).
6. Zarządzenia Nr 590 Komendanta Głównego Policji z dnia 24 października 2003 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich.
7. Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 z p. zm.).
8. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. Nr 26, poz. 226).
9. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18.sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii.

zarządzam, co następuje:

§ 1 Wprowadzam *Procedury postępowania wychowawczego pedagogicznych
i niepedagogicznych pracowników Zespołu Szkół w Wiechlicach:*

1. W przypadku przejawiania przez uczniów zachowań świadczących o demoralizacji.
2. Procedura postępowania – palenie papierosów.
3. Procedura postępowania - dewastacja mienia.
4. Procedura postępowania - kradzież.
5. Procedura postępowania w przypadku przedłużającej się nieobecności ucznia na zajęciach lekcyjnych, uczniowskich wagarów czy samowolnego opuszczenia szkoły.

6. Procedury postępowania w przypadkach podejrzenia, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu, narkotyków, substancji odurzających lub innych psychoaktywnych.
7. Procedura postępowania gdy pracownik szkoły znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą narkotyk.
8. Procedura postępowania w przypadkach podejrzenia, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą wyglądem narkotyk.
9. Procedura postępowania wobec ucznia- sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa
10. Procedura postępowania wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego.
11. Procedura w przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów.
12. Procedura postępowania przypadku posiadania przez ucznia niebezpiecznych narzędzi/ przedmiotów (za przedmioty niebezpieczne uważa się: scyzoryki i noże, duże metalowe sygnety, łańcuchy, szpikulce, kije bejsbolowe, lasery, straszaki broni, pałki gumowe lub plastikowe itp.)
13. Procedura postępowania w przypadkach zachowań agresywnych i stosowania przemocy przez uczniów
14. Procedura postępowania w sytuacji podejrzenia przemocy wobec dziecka w środowisku domowym. Procedura Niebieskiej Karty.
15. Procedura postępowania w przypadku przebywania osób obcych na terenie szkoły.
16. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia występowania u ucznia czynników wskazujących na ryzyko zachowań samobójczych.

§ 2

Procedury stanowią załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia.

§ 3

Niniejsze zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Dyrektor Zespołu Szkół w Wiechlicach
Cecylia Brodzińska

28. 04. 2016r.

DYREKTOR
Zespołu Szkół w Wiechlicach
mgr Cecylia Brodzińska

**Załącznik 1 Procedury postępowania wychowawczego pedagogicznych
i niepedagogicznych pracowników
Zespołu Szkół w Wiechlicach**

PODSTAWY PRAWNE STOSOWANYCH PROCEDUR

10. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 1982 r. Nr 35 poz. 228 z p. zm. – tekst jednolity Dz. Z 2002 r. Nr 11 poz. 109 z) oraz przepisy wykonawcze w związku z ustawą.
11. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 1982 r. Nr 35, poz. 230 z p. zm.).
12. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997r. przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz.198).
13. Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu (Dz. U. z 1996 r. nr 10, poz. 55 z p. zm.).
14. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. Nr 30 poz. 179 z p. zm.).
15. Zarządzenie Nr 590 Komendanta Głównego Policji z dnia 24 października 2003 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich.
16. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 z p. zm.).
17. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. Nr 26, poz. 226).
18. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii.

Procedury postępowania wychowawczego:

1. W przypadku przejawiania przez uczniów zachowań świadczących o demoralizacji.
2. Procedura postępowania – palenie papierosów.
3. Procedura postępowania - dewastacja mienia.
4. Procedura postępowania - kradzież.
5. Procedura postępowania w przypadku przedłużającej się nieobecności ucznia na zajęciach lekcyjnych, uczniowskich wagarów czy samowolnego opuszczenia szkoły.
6. Procedury postępowania w przypadkach podejrzenia, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu, narkotyków, substancji odurzających lub innych psychoaktywnych.
7. Procedura postępowania gdy pracownik szkoły znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą narkotyk.
8. Procedura postępowania w przypadkach podejrzenia, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą wyglądem narkotyk.
9. Procedura postępowania wobec ucznia- sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa.
10. Procedura postępowania wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego.

11. Procedura w przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów.
12. Procedura postępowania przypadku posiadania przez ucznia niebezpiecznych narzędzi/ przedmiotów (za przedmioty niebezpieczne uważa się: scyzoryki i noże, duże metalowe sygnety, łańcuchy, szpikulce, kije bejsbolowe, lasery, straszaki broni, pałki gumowe lub plastikowe itp.).
13. Procedura postępowania w przypadkach zachowań agresywnych i stosowania przemocy przez uczniów.
14. Procedura postępowania w sytuacji podejrzenia przemocy wobec dziecka w środowisku domowym. Procedura Niebieskiej Karty.
15. Procedura postępowania w przypadku przebywania osób obcych na terenie szkoły.
16. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia występowania u ucznia czynników wskazujących na ryzyko zachowań samobójczych

Celami wymienionych procedur jest:

- zapewnienie bezpieczeństwa uczniów Szkoły Podstawowej im. K. Makuszyńskiego i Gimnazjum nr 3 w Wiechlicach
- instrukcja postępowania pracowników szkoły w sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu uczniów na terenie szkoły i w czasie jej funkcjonowania

1. Procedury postępowania w przypadkach przejawiania przez uczniów zachowań świadczących o demoralizacji

Procedura obowiązuje w przypadku uzyskania informacji, że uczeń który, nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji.

	Podejmowane działania	Odpowiedzialny
1	Przekazanie informacji wychowawcy klasy o niepokojących zachowaniach ucznia świadczących o demoralizacji	Nauczyciel/pracownik szkoły, który pozyskał informacje
2	Poinformowanie dyrektora szkoły, psychologa lub pedagoga szkolnego	Wychowawca
3	Wezwanie do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia	Wychowawca
4	Przeprowadzenie rozmowy z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, ZW zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej można zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.	Dyrektor Szkoły, Zespół Wychowawców - wychowawca, pedagog /psycholog szkolny,

4	Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (<i>specjalistę ds. nieletnich</i>).	Dyrektor Szkoły
5	Podobnie, w sytuacji gdy, szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, (<i>rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem, itp.</i>), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.	Dyrektor Szkoły
6	W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu postępowania karnego, dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuraturę lub policję.	Dyrektor Szkoły

2. Procedura postępowania – palenie papierosów.

L.p.	Podjęmowane działania	Odpowiedzialny
1	Sprawdzenie wiarygodności otrzymanych informacji, w przypadku gdy nauczyciel nie jest bezpośrednim świadkiem wydarzenia	Wychowawca
2	Rozmowa ostrzegawcza i zobowiązanie ucznia do niepalenia. Wpisanie uwagi o zaistniałym fakcie, poinformowanie rodziców o zachowaniu dziecka	Wychowawca
3	Uświadomienie szkodliwości palenia: a. indywidualne rozmowy z pielęgniarką b. udostępnienie filmów i materiałów poglądowych na temat szkodliwości palenia	Wychowawca, pedagog szkolny, pielęgniarka
4	Rozmowa komisyjna z uczniem i jego rodzicami w obecności dyrektora szkoły, wychowawcy i pedagoga szkolnego w sytuacji powtarzania się palenia papierosów – poinformowanie rodziców o zachowaniu i ustalenie konsekwencji	Dyrektor, Zespół Wychowawców, wychowawca, pedagog szkolny/psycholog szkolny
5	Skierowanie wniosku do sądu dla nieletnich z prośbą o interwencję w sprawie przejawów demoralizacji w przypadku gdy uczeń zmusza do palenia innych.	Dyrektor, wychowawca, pedagog szkolny

3. Procedura postępowania - Dewastacja mienia.

L.p.	Podjęmowane działania	Odpowiedzialny
1	Określenie wartości zniszczonego mienia	Nauczyciel będący świadkiem wydarzenia wraz z wychowawcą
2	Ustalenie okoliczności zdarzenia	Nauczyciel będący świadkiem zdarzenia, wychowawca
3	Znalezienie sprawcy	Nauczyciel będący świadkiem zdarzenia, wychowawca
4	Powiadomienie rodziców	Wychowawca klasy
5	Rozmowa w celu uświadomienia negatywnych skutków czynu	Zespół Wychowawców
6	Określenie konsekwencji np. pokrycie kosztów naprawy, odkupienie zniszczonego przedmiotu	Zespół wychowawczy
7	W przypadku niewykrycia sprawcy, napiętnowanie czynu	Wychowawcy w klasach lub apel
8	W przypadku ponownego popełnienia czynu	Rodzaj kary ustala zespół wychowawców
9	W przypadku czynu o znamionach występku lub przestępstwa, każdorazowo wzywana jest policja oraz stosowana jest kara regulaminowa.	Dyrektor, nauczyciel będący świadkiem zdarzenia, wychowawca. Zespół wychowawców

4. Procedura postępowania - Kradzież.

L.p.	Podjęmowane działania	Odpowiedzialny
1	Ustalenie okoliczności kradzieży	Nauczyciel któremu zgłoszono kradzież, wychowawca
2	Znalezienie sprawcy. Nauczyciel w obecności innej osoby (dyrektor, wychowawca, pedagog,) ma prawo żądać, aby uczeń pokazał zawartość torby lub kieszeni. Nauczycielowi nie wolno wykonać samodzielnie czynności przeszukania odzieży ani teczeki.	Nauczyciel, któremu zgłoszono kradzież, wychowawca.
3	Powiadomienie rodziców	Wychowawca klasy

4	Rozmowa z uczniem i jego rodzicami w celu uświadomienia negatywnych skutków czynu	Zespół Wychowawców
5	Określenie konsekwencji – zwrócenie ukradzionej rzeczy, odkupienie w sytuacji zniszczenia	Zespół Wychowawców
6	W przypadku niewykrycia sprawcy, napiętnowanie czynu	Wychowawcy w klasach lub apel
7	W przypadku ponownego popełnienia czynu ustalenie konsekwencji, rodzaju kary.	Zespół Wychowawców
8	W uzasadnionych przypadkach, w sytuacji nieznaalezienia sprawcy kradzieży- powiadomienie Policji.	Dyrektor, nauczyciel, któremu zgłoszono kradzież, wychowawca. Zespół Wychowawców

5. Procedura postępowania w przypadku przedłużającej się nieobecności ucznia na zajęciach lekcyjnych, uczniowskich wagarów czy samowolnego opuszczenia szkoły.

L.p.	Podjęmowane działania	Odpowiedzialny
1	Poinformowanie wychowawcy o przyczynach nieobecności dziecka.	Rodzie
2	Skontaktowanie się telefonicznie, osobiście lub pisemnie z rodzicami ucznia i wyjaśnienie sytuacji jeżeli przez tydzień nie ma informacji od rodziców o przyczynach nieobecności dziecka .	Wychowawca
3	Poinformowanie rodziców bądź prawnych opiekunów jeżeli uczeń opuścił teren szkoły w czasie zajęć lekcyjnych oraz odnotowanie tego zdarzenia w dzienniku i rozmowa z uczniem na temat konsekwencji opuszczania zajęć.	Wychowawca
4	Wezwanie do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia w sytuacji powtórzenia się opuszczania przez ucznia zajęć	Wychowawca
5	Rozmowa komisyjna z uczniem i jego rodzicami: ustalenie strategii postępowania m.in. zobowiązanie ucznia do zaniechania wagarów lub samowolnego opuszczania szkoły, a rodziców do kontrolowania frekwencji dziecka. Sporządzenie notatki z przeprowadzonej rozmowy podpisaną przez rodzica i ucznia (do teczki wychowawcy).	Zespół Wychowawców
6	W sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów - powiadomienie sądu rodzinnego lub policji oraz organu prowadzącego. Dyrektor jest uprawniony do żądania wykonania obowiązku szkolnego w drodze egzekucji administracyjnej (1. Upomnienie ze zwrotnym	dyrektor szkoły

	potwierdzeniem odbioru - art. 15 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji 2. po upływie 7 dni od daty doręczenia - wystawienie tytułu wykonawczego (2 egz.) -art.27 ustawy egzekucyjnej. Wzór tytułu wykonawczego czego ustalono na podstawie zał. nr 24 do Rozporządzenia Ministra Finansów z dn. 22 listopada 2001 r. Dz. U. Nr 137, poz. 1541 ze zm.)	
--	--	--

6. Procedury postępowania w przypadkach podejrzenia, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu, narkotyków, substancji odurzających lub innych psychoaktywnych.

	Podejmowane działania	Odpowiedzialny
1	Powiadomienie wychowawcy klasy o podejrzeniu, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu, narkotyków substancji odurzających lub innych psychoaktywnych.	Nauczyciel/pracownik szkoły, który zauważył niepokojące zachowania uczniów
2	Powiadomienie o zaistniałej sytuacji dyrektora szkoły, pedagoga lub psychologa szkolnego	wychowawca
2	Odizolowanie ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa niepozostawianie go samego; zorganizowanie warunków, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.	Wychowawca lub pracownik wskazany przez dyrektora szkoły
3	Wezwanie lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.	Dyrektor lub wskazany przez niego pracownik,
4	Zawiadomienie rodziców (prawnych opiekunów), których zobowiązuje się do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły.	Wychowawca
5	Podjęcie decyzji o pozostaniu ucznia w szkole, przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji, gdy rodzice (prawni opiekunowie) odmówią odebrania dziecka.	Lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły.
6	Zawiadamia najbliższej jednostki policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu lub innych substancji - odmawiają przyjsia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorzenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości, policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień, albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych - na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców (prawnych opiekunów) oraz sąd rodzinny	Dyrektor szkoły

	jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.	
7	Powiadomienie policji o spożywaniu alkoholu na terenie szkoły przez ucznia, który ukończył 17 lat (wykroczenie z art. 431 ust. 1 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi). Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.	Dyrektor szkoły

7. Procedura postępowania gdy pracownik szkoły znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą narkotyk.

	Podjęmowane działania	Odpowiedzialny
1	Zabezpieczenie substancji przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji z zachowaniem środki ostrożności i próba (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalenia, do kogo znaleziona substancja należy.	Nauczyciel, pracownik szkoły, który znalazł substancje
2	Powiadomienie o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły, który wzywa policję.	Nauczyciel, pracownik szkoły, który znalazł substancje
3	Niezwłoczne przekazanie policji zabezpieczonej substancji i informacji dotyczącej szczegółów zdarzenia.	Dyrektor, nauczyciel, pracownik szkoły, który znalazł substancje

8. Procedura postępowania w przypadkach podejrzenia, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą wyglądem narkotyk.

	Podjęmowane działania	Odpowiedzialny
1	Przejęcie od ucznia substancji przypominającej wyglądem narkotyk Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, psycholog, dyrektor, itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ew. innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczek ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.	Nauczyciel, który podejrzewa, że uczeń posiada substancję
2	Powiadomienie dyrektora szkoły O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły, który wzywa do	Nauczyciel, psycholog, pedagog, wychowawca,

	natychmiastowego stawiennictwa rodziców (prawnych opiekunów) ucznia	
3	Wezwanie policji w przypadku, gdy uczeń odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczek.	Dyrektor szkoły lub wyznaczony przez niego pracownik
4	Przekazanie policji odpowiednio zabezpieczonej substancji wraz z możliwie dokładnie sporządzoną notatką z przebiegu wydarzenia (m.in. próba ustalenia w jaki sposób i od kogo uczeń ją nabył) w sytuacji, kiedy uczeń dobrowolnie ją wyda.	Nauczyciel, psycholog, pedagog, wychowawca,
	<p>UWAGA: Z przestępstwem mamy do czynienia jeżeli któryś z wymienionych czynów popełni uczeń, po ukończeniu 17 lat. W takiej sytuacji mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego. Jeżeli przestępstwo ma miejsce na terenie szkoły, należy wezwać policję.</p> <p>W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia prokuratora lub policję (art. 4 Upn i art. 304 Kpk).</p>	

9 . Procedura postępowania wobec ucznia - sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa.

	Podjęmowane działania	Odpowiedzialny
1	Niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły.	Nauczyciel, który jest świadkiem wydarzenia lub powziął informację o czynie karalnym lub przestępstwie
2	Ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.	Nauczyciel, który jest świadkiem wydarzenia lub powziął informację o czynie karalnym lub przestępstwie
3	Przekazanie sprawcy (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) psychologowi, pedagogowi szkolnemu lub innemu pracownikowi wskazanemu przez dyrektora szkoły pod opiekę.	Dyrektor szkoły
4	Powiadomienie rodziców ucznia-sprawcy.	Dyrektor szkoły lub wyznaczony przez niego pracownik

5	Niezwłoczne powiadomienie policji w przypadku gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała, itp.), lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana.	Dyrektor szkoły
6	Zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa, lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich policji (np. sprawca rozboju na terenie szkoły używa noża i uciekając porzuca go lub porzuca jakiś przedmiot pochodzący z kradzieży).	Wskazany przez dyrektora pracownik

10. Procedura postępowania wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego.

	Podejmowane działania	Odpowiedzialny
1	Udzielenie pierwszej pomocy przedmedycznej, bądź zapewnienia jej udzielenia poprzez wezwanie pielęgniarki bądź lekarza w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń.	Pracownik będący świadkiem wydarzenia
2	Niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły.	Pracownik będący świadkiem wydarzenia
3	Powiadomienie rodziców ucznia.	Dyrektor lub wskazany przez niego pracownik
4	Niezwłoczne wezwanie policji w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.	Dyrektor szkoły
5	Niezwłoczne powiadomienie policji w przypadku gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała, itp.), lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana.	Dyrektor szkoły
6	Zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa, lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich policji (np. sprawca rozboju na terenie szkoły używa noża i uciekając porzuca go lub porzuca jakiś przedmiot pochodzący z kradzieży).	Dyrektor szkoły lub wskazany przez niego pracownik

11. W przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów.

	Podejmowane działania	Odpowiedzialny
1	Zapewnienie bezpieczeństwa przebywającym na terenie szkoły osobom.	Pracownik będący świadkiem wydarzenia

2	Uniemożliwienie dostępu osób postronnych do tych przedmiotów.	Pracownik będący świadkiem wydarzenia
3	Wezwanie policji tel. 997 lub 112.	Dyrektor lub wskazany przez niego pracownik

12.Procedura postępowania przypadku posiadania przez ucznia niebezpiecznych narzędzi/ przedmiotów (za przedmioty niebezpieczne uważa się: scyzoryki i noże, duże metalowe sygnety, łańcuchy, szpikulce, kije bejsbolowe, lasery, straszaki broni, pałki gumowe lub plastikowe itp.

L.p.	Podjęmowane działania przez szkołę	Odpowiedzialny
1	Nakłonienie ucznia do oddania niebezpiecznego przedmiotu – poinformowanie go o obowiązku oddania zabronionego przedmiotu.	Nauczyciel lub pracownik szkoły będący świadkiem wydarzenia.
2	W przypadku dalszej odmowy powiadomienie dyrekcji szkoły, która zawiadamia policję.	Nauczyciel będący świadkiem wydarzenia wraz z wychowawcą
3	Ustalenie okoliczności zdarzenia.	Nauczyciel będący świadkiem zdarzenia, wychowawca
4	Powiadomienie rodziców i oddanie im zabezpieczonego przedmiotu informując o konsekwencjach jego posiadania.	Wychowawca klasy lub Zespół Wychowawców
5	Rozmowa w celu uświadomienia negatywnych skutków czynu.	Zespół Wychowawców
6	Określenie konsekwencji np. pokrycie kosztów naprawy, odkupienie zniszczonego przedmiotu.	Zespół Wychowawców
7	W przypadku niewykrycia sprawcy, napiętnowanie czynu.	Wychowawcy w klasach lub apel
8	Ustalenie postępowania w przypadku ponownego popełnienia czynu	Postępowanie i rodzaj kary określa Zespół Wychowawców
9	W przypadku czynu o znamionach występku lub przestępstwa, każdorazowo wzywana jest policja oraz stosowana jest kara regulaminowa.	Dyrektor, nauczyciel będący świadkiem zdarzenia, wychowawca. Zespół Wychowawców

13. Procedura postępowania w przypadkach zachowań agresywnych i stosowania przemocy przez uczniów

L.p.	Podejmowane działania przez szkołę	Odpowiedzialny
1	Podjęcie natychmiastowych działań służących zaprzestaniu przemocy	Nauczyciel będący świadkiem wydarzenia
2	Udzielenie pomocy poszkodowanemu, umożliwienie kontaktu z pielęgniarką szkolną, lekarzem	Nauczyciel będący świadkiem zdarzenia, wychowawca klasy.
3	Ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia	Wychowawca klasy
4	Powiadomienie dyrektora szkoły o zaistniałym wydarzeniu	Nauczyciel będący świadkiem wydarzenia, wychowawca klasy
5	Powiadomienie rodziców sprawcy i ofiary wydarzenia.	Wychowawca klasy
6	Rozmowa z rodzicami oraz uczniem – w obecności rodziców - w celu uświadomienia negatywnych skutków czynu, zobowiązania ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś do szczególnego nadzoru nad dzieckiem i wzmożonej pracy wychowawczej.	Dyrektor szkoły Wychowawca klasy, pedagog szkolny – zespół wychowawców
7	Określenie konsekwencji negatywnego zachowania	Zespół wychowawców
8	Ustalenie warunków ewentualnego zawieszenia kary na okres próbny	Zespół wychowawców
9	Skierowanie sprawy do sądu dla nieletnich w przypadku powtarzającego się popełnienia zabronionego czynu	Dyrektor, wychowawca, pedagog szkolny
10	Niezwłoczne powiadomienie Policji w przypadku gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała itp.), niezbędne jest profesjonalne zabezpieczenie śladów czynu karalnego, ustalenie okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia gdy sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana	Dyrektor, wychowawca, pedagog szkolny
11	Zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich policji (np. ostre narzędzia, przedmioty pochodzące z kradzieży).	Nauczyciel będący na miejscu wydarzenia

14. Procedura postępowania w sytuacji podejrzenia przemocy wobec dziecka w środowisku domowym. Procedura Niebieskiej Karty.

	Podejmowane działania	Odpowiedzialny
1	Niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły o podejrzenie popełnienia ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie,	Osoba, która w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych lub zawodowych powzięła podejrzenie o popełnieniu przestępstwa
2	Zawiadomienie Policji lub prokuratora	Dyrektor
3	Powiadomienie psychologa lub pedagoga szkolnego	Dyrektor
4	Diagnozowanie sytuacji i potrzeb osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w tym w szczególności wobec dzieci; <ul style="list-style-type: none"> • udzielanie kompleksowych informacji o: <ul style="list-style-type: none"> a) możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, c) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie; 	Pedagog, psycholog lub wskazany przez dyrektora nauczyciel
5	Niezwłoczne organizowanie dostępu do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;	Pedagog, psycholog lub wskazany przez dyrektora nauczyciel
6	Prowadzenie rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informowanie tych osób o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	Dyrektor, pedagog, psycholog lub wskazany przez dyrektora nauczyciel
7	Uruchomienie procedury „Niebieskiej Karty” w przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wobec dziecka 1. W przypadku podejrzenia, że dziecko jest dotknięte przemocą w rodzinie wypełnienie formularza „Niebieska Karta-A”, w obecności dziecka oraz rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego. Jeżeli osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie wobec dziecka, są rodzice,	Dyrektor, pedagog, psycholog lub wskazany przez dyrektora nauczyciel

	<p>opiekunowie prawni lub faktyczni, działania z udziałem dziecka przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej w rozumieniu art.115 §11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – kodeks karny (Dz.U. Nr 88, poz.553, z późn.zm).</p> <p>2. W przypadku, gdy nie jest możliwe wypełnienie formularza w obecności dziecka, formularz NK–A wypełnia się pod jego nieobecność.</p> <p>3. Osoba wypełniająca formularz NK–A przekazuje osobie najbliższej, opiekunowi faktycznemu, osobie zgłaszającej przemoc lub dziecku powyżej 13. roku życia formularz „Niebieska Karta–B”.</p> <p>Działania z udziałem dziecka w ramach procedury NK powinny być przeprowadzone w obecności psychologa oraz pełnoletniej osoby najbliższej (dziadkowie, rodzeństwo). W przypadku ich braku wskazany jest udział psychologa/pedagoga szkolnego.</p>	
8	Wyjaśnienie dziecku na czym polega procedura „Niebieskiej Karty” i poinformowanie dziecko o jego prawach.	osoba wypełniająca Kartę lub rodzic, prawny bądź faktyczny opiekun
9	Przekazanie formularza „Niebieska Karta–A” w ciągu 7 dni od jego wypełnienia do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego na terenie gminy, w której dziecko faktycznie przebywa.	dyrektor szkoły
10	Złożenie zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury w każdej sytuacji, kiedy dziecko jest ofiarą przestępstwa i wniosek o wgląd w sytuację rodziny do Sądu Rodzinnego i Nieletnich w każdej sytuacji, kiedy sprawcą przemocy jest rodzic.	dyrektor szkoły
11	W sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia dziecka związanego z przemocą w rodzinie, podjęcie działań opisanych w art. 12a ustawy: wezwanie instytucji – policji, OPS, ochronę zdrowia, które umieszczą dziecko u osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego.	dyrektor szkoły

15.Procedura postępowania w przypadku przebywania osób obcych na terenie szkoły.

Każdy, kto nie jest aktualnie uczniem, rodzicem ucznia, bądź pracownikiem szkoły jest uważany za obcą osobę.

	Podejmowane działania	Odpowiedzialny
1.	Skierowanie osoby obcej do sekretariatu szkoły, w którym zostanie wyjaśniony cel wizyty i zaproponowany sposób załatwienia sprawy.	Każdy pracownik szkoły
2.	Powiadomienie dyrektora szkoły w przypadku, gdy osoba obca odmawia podania celu wizyty,	Każdy pracownik szkoły

3.	Wezwanie policji, gdy obca osoba zachowuje się agresywnie bądź stwarza zagrożenie dla osób przebywających w szkole i odmawia opuszczenia terenu szkoły.	Dyrektor szkoły lub wyznaczony przez niego pracownik
	<p>Uwagi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Osoba obca podczas pracy szkoły nie może korzystać z ogólnodostępnego boiska, placu zabaw i siłowni zewnętrznej. 2. Kontakt rodziców/ prawnych opiekunów uczniów z nauczycielami należy umożliwiać w czasie przerw śródlekcyjnych, tylko wtedy, gdy nie pełnią oni dyżuru, a także podczas godzin konsultacji nauczyciela. 	

16.Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia występowania u ucznia czynników wskazujących na ryzyko zachowań samobójczych

	Podejmowane działania	Odpowiedzialny
1	Niezwłoczne poinformowanie dyrektora szkoły o zaobserwowaniu czynników świadczących o ryzyku zachowań autodestrukcyjnych lub powzięcia informacji, że uczeń planuje podjąć lub podjął próbę samobójczą (załącznik nr 2 - czynniki).	Każdy pracownik, który zauważy niepokojące sygnały (załącznik nr 2 - wskazówki dla nauczyciela))
2	<p>W sytuacji zaistnienia realnego zagrożenia próby samobójczej ucznia,</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. pozostanie z uczniem znajdującym się w kryzysie i próba przeprowadzenia go w bezpieczne, ustronne miejsce, 2. zebranie wstępnych informacji o okolicznościach zdarzenia, 3. w razie konieczności wezwanie pogotowia ratunkowego, policji., 4. w czasie interwencji zadbanie, by przebiegała ona spokojnie i dyskretnie, 5. zawiadomienie o zdarzeniu dyrekcję szkoły, pedagoga, psychologa, wychowawcę dziecka oraz rodziców, 6. chronienie ucznia przed dodatkową traumą 	Nauczyciel/ pracownik będący świadkiem zdarzenia
	<p>Uwaga:</p> <p>Uczeń, który podjął próbę samobójczą bezwzględnie powinien otrzymać konsultację psychiatryczną. Jeżeli uczeń wróci do szkoły, należy w trakcie pierwszych z nim kontaktów pamiętać o daniu mu wsparcia, akceptacji, okazaniu zrozumienia. Należy utrzymać dystans do tego, co się stało, skoncentrować się na głównych problemach ucznia i jeśli to możliwe pozytywnie je przeformułować, wskazać różne systemy oparcia, a co najważniejsze słuchać, co mówi uczeń.</p>	

17 . Procedura postępowania z uczniem wykazującym problemy w zachowaniu:

	Podejmowane działania	Odpowiedzialny
1	<p>W sytuacji, w której zachowanie ucznia stanowi zagrożenie dla jego lub innych zdrowia albo życia (np. agresja, autoagresja, ucieczka poza teren szkoły, wspinanie się na niebezpieczną wysokość i in.) nauczyciel zobowiązany jest do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. udzielenia uczniowi pomocy i zapewnienie bezpieczeństwa, 2. poinformowania o zaistniałej sytuacji dyrektora szkoły, 3. natychmiastowego powiadomienia rodziców (opiekunów prawnych) dziecka, 4. w koniecznych okolicznościach, w sytuacji niemożności skontaktowania się z rodzicami, do powiadomienia pogotowia ratunkowego, Policji lub Straży Pożarnej (w zależności od sytuacji), 5. spisania notatki z przebiegu wydarzeń. 	nauczyciel – wychowawca lub nauczyciel będący świadkiem wydarzenia
2	<p>W sytuacji zaobserwowania u ucznia powtarzających się problemów zachowania nauczyciel zobowiązany jest do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. dokonania notatek opisujących typ zaburzeń , 2. poinformowania o zaistniałych, niepokojących zachowaniach dyrektora szkoły pedagoga, psychologa szkolnego 3. zwołania Zespołu Wychowawców z rodzicami ucznia w celu wyjaśnienia przyczyn pojawiających się problemów oraz ustalenia postępowania eliminującego lub minimalizującego problemowe zachowania np. sformułowanie i podpisanie kontraktu z uczniem dotyczącego zachowania się w szkole, stosowania metod wychowawczych, wprowadzenie konsekwentnych sposobów mobilizowania ucznia w szkole i w domu, określenie potrzeby badania i szukania pomocy u specjalistów określenie formy kontaktu między nauczycielem a rodzicami. 4. zapoznania rodziców z procedurą postępowania – oświadczenie rodziców (załącznik nr 3) 	nauczyciel – wychowawca
3	Respektowanie i stosowanie zaleceń lekarza lub poradni specjalistycznych w pracy z dzieckiem w miarę swoich kwalifikacji oraz w formie i warunkach możliwych do zorganizowania na terenie szkoły, jak również zgodnie z aktualnymi przepisami prawa oświatowego	Wszyscy nauczyciele i pracownicy szkoły
4	W sytuacji braku skuteczności działań podjętych przez nauczycieli oraz braku współpracy rodziców ze szkołą -przekazanie sprawy dotyczącej zachowania dziecka do Sądu Rodzinnego lub innej właściwej instytucji:	dyrektor szkoły

Załącznik nr 1 do procedury w przypadku występowania zachowań agresywnych

1 Nauczyciel bądź pracownik szkoły, który jest świadkiem agresywnego zachowania lub stosowania przemocy natychmiast, stanowczo upomina, wzywa do zaprzestania niedozwolonego zachowania. Wobec nieskuteczności reakcji słownej- rozdziela uczniów.

2 Nauczyciel bądź pracownik szkoły, który jest świadkiem agresywnego zachowania lub stosowania przemocy organizuje pomoc pielęgniarki, jeśli jest potrzebna. Pielęgniarka decyduje o wezwaniu karetki pogotowia.

3. Nauczyciel bądź pracownik szkoły, który jest świadkiem agresywnego zachowania lub stosowania przemocy zgłasza informację o zdarzeniu do wychowawcy klasy i pedagoga /psychologa szkolnego, a w przypadku ich nieobecności w szkole do dyrektora

4 Wychowawca bądź pedagog/psycholog szkolny przeprowadza rozmowę z uczestnikami zajęcia w celu ustalenia przebiegu wydarzeń, oceny powagi sytuacji, sporządza notatkę służbową, informuje dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji.

5 Dyrektor podejmuje decyzję o wezwaniu Policji, pod jego nieobecność –wicedyrektor, pedagog, psycholog, wychowawca

6 Wychowawca lub pedagog/psycholog wzywa do szkoły rodziców uczniów (zarówno sprawcy jak i ofiary zdarzenia)

7. Wychowawca i pedagog/psycholog ustalają wspólnie strategię postępowania wychowawczego wobec ucznia, który dopuścił się czynu agresywnego

8 Wychowawca lub pedagog/psycholog przeprowadzają rozmowę z uczniem, który dopuścił się czynu agresywnego w obecności rodziców, która ma na celu:

- doprowadzenie do oceny swego postępowania przez ucznia,
- zobowiązanie ucznia do niepodejmowania zachowań agresywnych w przyszłości,
- zapoznanie się i przyjęcie strategii postępowania wychowawczego, zobowiązanie do jej przestrzegania,
- postanowienia, treść rozmowy zostają zapisane w „Kontrakcie”,
- zobowiązanie rodziców do podjęcia działań wychowawczych w domu, ewentualnego zadośćuczynienia materialnego w przypadku zniszczenia mienia,
- poinformowanie o konsekwencjach szkolnych za popełnienie danego czynu oraz w przypadku niedotrzymania warunków zawartych w „Kontrakcie”,
- udokumentowanie przebiegu zdarzeń oraz wypełnienie „Kontraktu”

9 Wychowawca lub pedagog/psycholog przeprowadzają rozmowę z uczniem, ofiarą czynu agresywnego i jego rodzicem, której celem jest:

- udzielenie wsparcia, zapewnienie o życzliwości, przekazanie informacji o możliwości uzyskania pomocy.

10 Wychowawca wraz z pedagogiem/psychologiem czuwają nad realizacją ustalonych działań wychowawczych, zbierają informacje o zachowaniu ucznia

Etapy postępowania w sytuacji występowania przemocy wobec dziecka na terenie szkoły

1. Rozpoznanie

Rozpoznanie sytuacji przemocy rozpoczyna uruchomienie dalszych kroków. Zachowania agresywne i przemoc nie zawsze zdarzają się podczas obecności nauczycieli (np. podczas przerw lub poza terenem szkoły w drodze do domu). Rodzice powinni kontaktować się ze szkołą, kiedy dostrzegą, że ich dziecko jest ofiarą przemocy.

2. Zbieranie informacji i ustalenie planu działania

Znalezienie skutecznych rozwiązań wymaga zebrania możliwie wielu informacji dotyczących: uczestników zachowań agresywnych, częstotliwości występowania takich zachowań, form zachowań agresywnych i możliwych przyczyn pojawienia się przemocy. Źródłem tych informacji mogą być nauczyciele i uczniowie. Konsultacje w zespole - ustalenie planu działania dla konkretnej sytuacji i uczestniczących w niej osób.

3. Realizacja planu działania.

Realizacja planu jest konsekwencją ustaleń wynikających z poprzedniego kroku. Do realizacji planu mogą być zaangażowani nauczyciele, uczniowie, rodzice oraz specjaliści w zależności od potrzeb danej sytuacji.

4. Ocena działania i modyfikacja

Po określonym w planie czasie realizacji działań, należy dokonać oceny skuteczności przeprowadzonych działań. W sytuacji niezadowalających efektów należy dokonać przeglądu stosowanych metod, oceniając przyczyny, z powodu których plan okazał się mało skuteczny. Ocena działań i ewentualna modyfikacja planu powinna być dokonywana przez osoby tworzące i realizujące plan działań.

Skuteczne rozwiązywanie problemów przemocy w szkole wymaga uczestniczenia w pracach większej ilości nauczycieli. Zespół taki powinien być złożony z nauczycieli mających najczęstszy kontakt z dziećmi, których problem dotyczy.

Interwencja w sytuacji „gorącej agresji”

Sytuacje „gorącej agresji”, kiedy uczniowie biją się, okładają pięściami, kopią itp. mają najczęściej miejsce podczas przerw na korytarzu, w toaletach na terenie wokół szkoły. Istnieje wówczas duże niebezpieczeństwo, że dzieci zrobią sobie krzywdę. Nauczyciel reagujący w takich sytuacjach powinien koncentrować swoje działania na utrzymaniu kontroli nad sytuacją, przzerwaniu agresywnego zachowania, ustaleniu i przestrzeganiu granic właściwego zachowania oraz postępowania zgodnie ze szkolnymi procedurami i regulaminem.

Wskazówki dla nauczyciela w sytuacji pojawienia „gorącej agresji”

1. Reaguj na każde agresywne zachowanie.

Reagowanie na każde agresywne zachowanie jest jasnym sygnałem, że na tego typu zachowania nie ma przyzwolenia.

Za stosowaniem tej podstawowej strategii przemawiają również następujące argumenty:

- niektórzy uczniowie używają zachowań agresywnych, aby zdobyć kontrolę nad otoczeniem, zachowują się agresywnie, kiedy są przekonani, że nie poniosą żadnych konsekwencji,
- ignorowanie zachowań agresywnych, które w nieznacznym sposób zakłócają funkcjonowanie klasy (np. przezywanie) zwiększa prawdopodobieństwo ponownego pojawienia się tych zachowań oraz ich eskalację.

2. **Oceń sytuację i stwórz plan działania** (odwołaj się do ustalonej procedury postępowania wychowawczego). Jeśli sytuacja jest zbyt trudna i obawiasz się, że twoja interwencja może nie być skuteczna poproś o pomoc innego nauczyciela lub dyrektora szkoły, np. za pośrednictwem jednego z uczniów.

3. Zachowaj spokój Zachowanie spokoju i kontrolowanie własnego zachowania przez interweniującego jest podstawową sprawą i pozwala na sprawowanie kontroli oraz rozsądne kierowanie sytuacją problemową w celu jej rozwiązania.

4. Obniż ton głosu Często jest tak, że interweniujący nauczyciel „przekrzykuje” uczniów. Zwykle uczniowie mówią wtedy jeszcze głośniej.

5. Mów wolniej. Uczeń znajdujący się pod wpływem silnych emocji, może mieć problem z przyswojeniem informacji zawartych w komunikatach. Należy dać mu więcej czasu na zrozumienie tego co mówi nauczyciel.

6. Unikaj zachowań mogących eskalować agresję. Ważne są nie tylko słowa, których używasz, ale i to jak się zachowujesz. **Zachowaj też pewną odległość.** Rozmawiając ze złościącym się uczniem nie stawaj naprzeciwko niego, raczej stań pod niewielkim kątem lub obok niego.

7. Ustanów granice. Ustalenie granic to z jednej strony ocena zachowania, które jest niedopuszczalne w szkole poprzez jasny komunikat („W naszej szkole nie bijemy innych”), z drugiej zaś określenie granic czasowych jego zachowania („Daję ci pięć sekund na podjęcie decyzji”). Ustalenie granic może pomóc uczniowi w uzyskaniu kontroli nad własnym zachowaniem.

8. Przypomnij o konsekwencjach. Wielu uczniów mając możliwość wyboru między uniknięciem, a wyciągnięciem wobec nich konsekwencji, zmienia swoje agresywne zachowanie.

W niektórych przypadkach, kiedy uczniowie nie reagują na obecność i interwencję werbalną nauczyciela konieczna może stać się interwencja fizyczna – rozdzielenie uczniów. Dobrze jest jeśli nauczyciele są przeszkoleni w stosowaniu bezpiecznej interwencji fizycznej.

- a. Nie pozwól agresorowi czerpać korzyści z jego zachowania (agresor nie powinien być w centrum uwagi). Zaczynaj interwencję od zaopiekowania się ofiarą.
- b. Doprowadź sytuację do rozwiązania.
Po złagodzeniu sytuacji należy przeprowadzić rozmowy z uczniami (najlepiej indywidualne) w celu zrozumienia sytuacji, mediacji pomiędzy uczniami, znalezienia sposobu zachowania w podobnych sytuacjach bez stosowania agresji i przemocy.
- c. Ignoruj niewłaściwe komentarze. Czasami są one wynikiem silnych emocji, a czasami próbą wciągnięcia nauczyciela w konfrontację. Ignoruj komentarze i spokojnie powtarzaj, czego oczekujesz od dziecka.
- d. Udokumentuj zdarzenia.
- e. Zorganizuj wsparcie i pomoc dla ofiar.
- f. Ucz alternatywnych sposobów radzenia sobie z agresją. Wielu uczniów nie potrafi i nie posiada wiedzy na temat asertywnego sposobu rozwiązywania problemów. Dlatego poza werbalnym omówieniem możliwych sposobów zachowania się czasami trzeba ich uczyć nowych sposobów zachowania.

Załącznik nr 2 do Procedury postępowania w przypadku stwierdzenia występowania u ucznia czynników wskazujących na ryzyko zachowań samobójczych

Uwaga: Czynniki wskazujące na ryzyko zachowań samobójczych:

O wysokim ryzyku zachowań samobójczych świadczyć może wystąpienie przynajmniej jednego z poniższych czynników:

- Mówienie o poczuciu beznadziejności, bezradności, braku nadziei
- Mówienie wprost lub pośrednio o samobójstwie, pisanie listów pożegnalnych lub testamentu
- Pozbawianie się osobistych i cennych dla ucznia przedmiotów
- Unikanie kontaktów z bliskimi kolegami, izolacja, zamykanie się w sobie
- Zaniechanie zajęć, które dotychczas sprawiały uczniowi przyjemność
- Przejawianie dużych zmian charakteru, nastroju, występowanie nietypowych zachowań
- Przejawianie innych zachowań ryzykownych; okaleczanie się, zażywanie narkotyków, spożywanie alkoholu
- Przejawianie zainteresowania tematyką śmierci, umierania itp.

Fascynacja znanymi osobami (np. gwiazdami popkultury), które popełniły samobójstwo

Wskazówki dla nauczyciela w przypadku powzięcia podejrzenia, że uczeń przejawia skłonności samobójcze:

1. Zaufaj swemu podejrzeniu, że młody człowiek może przejawiać tendencje samobójcze
2. Powiedz mu, że obawiasz się o niego i staraj się go wysłuchać
3. Zadawaj pytania bezpośrednie. Nie obawiaj się pytać wprost, czy myśli o samobójstwie, a jeśli tak, to czy je zaplanował
4. Staraj się nie okazywać, że to, co słyszysz, jest dla ciebie szokujące. Unikaj dyskusji o tym, czy samobójstwo jest dobre, czy złe ani nie prowadź poradnictwa, jeśli nie masz do tego kwalifikacji. Nie przyrzekaj, że zachowasz zamiary dziecka w tajemnicy, ponieważ jest to niewykonalne
5. Nie pozostawiaj dziecka samego, jeśli uważasz, że zagrożenie samobójstwem ma charakter bezpośredni. Zapewnij dziecko, że coś z tym można zrobić, że jego samobójcze pragnienia nie są lekceważone i że z czasem zagrożenie najprawdopodobniej minie
6. Zapewnij sobie pomoc specjalisty. Wy tłumacz dziecku, że pomoc jest w zasięgu ręki i że niezbędne jest zwracanie się o tę pomoc w sposób bezpośredni, kiedy tylko pragnienie samobójstwa staje się silne
7. Upewnij się, że dziecko jest bezpieczne i że osoby dorosłe odpowiedzialne za nie zostały powiadomione i zajęły się nim
8. Kiedy wydaje Ci się, że dziecko uporało się z ostrą fazą kryzysu, śledź uważnie jego dalsze postępy. Wiele osób popełniło samobójstwo po tym, kiedy już wydawało się, że są wzmocnione i odnowione

Jeżeli uczeń popełni samobójstwo należy pamiętać o kilku zasadach:

1. Po samobójstwie lub usiłowaniu popełnienia może dojść do zjawiska zakażenia się samobójstwem (tzw. efekt Wertera). Należy zidentyfikować wszystkich uczniów o złym stanie emocjonalnym i otoczyć ich większą opieką i wsparciem – takie osoby często identyfikują się z samobójcami.
2. Koledzy szkolni, personel i rodzice powinni być poinformowani o wydarzeniu.
3. W czasie dyskusji i rozmów nie można dopuścić do gratyfikowania tego typu zachowań oraz do idealizacji osoby samobójcy.
4. Nie należy organizować uroczystości o charakterze wspominkowym, ani apeli szkolnych, na których informowałoby o zdarzeniu.
5. Uczniowie powinni uzyskać informację o miejscach, w których uzyskaliby pomoc w czasie kryzysu oraz numery telefonów zaufania.
6. O samobójstwie ucznia Dyrektor powiadamia organ prowadzący szkołę.

Załącznik nr 3

**Oświadczenie rodzica (opiekuna prawnego)
ucznia z problemami w zachowaniu**

Oświadczam, że zapoznałam się ze szkolną procedurą postępowania z dzieckiem wykazującym problemy w zachowaniu i wyrażam zgodę na uruchomienie jej w przypadku mojego dziecka, kiedy zajdzie taka konieczność.

Jednocześnie zobowiązuje się do współpracy ze szkołą, stosowania się do postanowień Zespołu Wychowawców w celu poprawy funkcjonowania mojego dziecka w społeczności szkolnej.

.....

Podpis rodzica

